

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Bilvård och verkstad i Ulvsunda industriområde

Tillsynskampanj 2004

En rapport från Miljöförvaltningen
Lena Engberg

Januari 2007

Sammanfattning

Inom bilvården hanteras många olika typer av kemikalier som visat sig innebära en stor belastning på reningsverken inom Stockholm stad. Exempelvis innehåller spillvatten från en biltvätt ofta mer än tio gånger så mycket tungmetaller som ett genomsnittligt hushålls-spillvatten. Undersökningar av spillvattnet visar på höga halter av bland annat kadmium, zink, nickel och krom. Genom att förbättra verksamhetsutövarnas kunskap om egenkontroll kan denna belastning minskas. Eftersom liknande problem finns inom verkstäderna så fick några sådana ingå i den här tillsynskampanjen.

Kampanjen inriktades främst på verksamheter inom Ulvsunda industriområde. Totalt besöktes cirka fyrtio verksamheter varav de allra flesta var bilvårdsverksamheter och ett fåtal var verkstäder. Resultatet av kampanjen visar att kunskaperna om egenkontroll hos de flesta verksamhetsutövare måste öka. De huvudsakliga påpekandena handlade om brister när det gäller riskminimering med avseende på utsläpp till avlopp samt brister i hanteringen av farligt avfall.

Slutsatserna från den här kampanjen visar tydligt att arbetet med utbildning och kunskaps-spridning angående egenkontroll är viktigt för att kunna minska miljöbelastningen. En liknande kampanj på Södermalm, hösten 2003, visade på samma resultat.

I. Bakgrund och syfte

I Miljöförvaltningens arbete med målstyrd tillsyn prioriterades små verksamheter under året. Bilvårdsanläggningar och verkstäder (sammanlagt ungefär 1200 st i Stockholm) påverkar i första hand miljömålet Giftfri miljö. I slammet från reningsverken i Stockholm stad har förhöjda halter av kadmium, zink, nickel och krom uppmätts vilket bl.a. kommer från bilvårdsverksamheter och verkstäder. De verksamheter som kan tillskrivas bilvården är bl.a. bilverkstäder, biltvättar och bilrekonditionering. Med rekonditionering menas att man genomför en grundlig rengöring av fordonet. Ett exempel är när man iordningställer en begagnad bil inför en försäljning. För att kunna använda slammet på åkermark måste belastningen på reningsverken minskas. Ett av syftena med tillsynskampanjen var att kontrollera om verksamheternas hantering av kemikalier och farligt avfall skulle kunna påverka reningsverken.

Ett annat syfte med kampanjen var att vara en del av Miljöförvaltningens arbete med att ge stöd till verksamheters uppbyggnad och utvecklande av egenkontroll. Egenkontrollen är ett hjälpmedel för verksamhetsutövaren att uppfylla miljöbalkens krav och på sätt minska sin påverkan på omgivningen.

Tillsynskampanjen inriktades främst på följande områden:

- Avlopp och oljeavskiljare
- Hantering av kemikalier
- Hantering av farligt avfall
- Egenkontroll

2. Tillsynskampanjens genomförande

Kampanjens upplägg bestod i huvudsak av:

1. Projektplanering
2. Urval av verksamheter
3. Utformning och utskick av informationsmaterial
4. Inbjudan till seminarium
5. Inspektioner och rapportskrivning

Kampanjen påbörjades med en projektplanering. De verksamheter som sedan besöktes var till största delen bilvårdsverksamheter och verkstäder som Stockholm Vatten tidigare besökt i Ulvsunda industriområde. Samtliga verksamheter var s k U-objekt d v s miljöfarlig verksamhet som varken är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöbalken.

Det informationsmaterial som skickades ut var i stort sett samma material som användes under bilvårdskampanjen på Södermalm 2003. Delar av informationsmaterialet finns som bilaga till denna rapport. Ett seminarium planerades på plats i Ulvsunda med det fick ställas in p g a för få anmälningar.

Inspektionerna var förbokade och checklistor användes för att säkerställa att alla verksamheter inspekterades på liknande sätt. Under själva inspektionsrundorna inkluderades sedan en del verksamheter som visade sig ligga i närheten.

Totalt besöktes cirka femtio verksamheter varav de allra flesta var bilvårdsverksamheter och ett fåtal var verkstäder.

Efter inspektionerna begärdes de dokument in som inte kunnat uppvisas vid besöken. I inspektionsprotokollen noterades också de brister som skulle åtgärdas med krav på att en tidsplan för åtgärden skulle upprättas och sändas in till Miljöförvaltningen.

2.1 Uppföljning

Uppföljningen av åtgärderna och eventuella återinspektioner räknades inte in i kampanjen utan ingår som en del i förvaltningens ordinarie tillsyn.

Denna rapport kommer att skickas till de verksamhetsutövare som ingått i kampanjen.

3. Resultat

Resultaten när det gäller oljeavskiljare omfattar inte verkstäderna.

Vid inspektionerna observerades några typiska brister gällande:

- Förvaring av kemikalier
- Förvaring av farligt avfall
- Oljeavskiljare

Brister enligt ovan innebär också att det finns brister i egenkontrollen. Trots att de formella kraven är mindre hos U-verksamheterna var det endast en liten andel som hade en tillfredställande egenkontroll. Det saknades kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och rutiner för att minimera riskerna.

3.1 Förvaring av kemikalier

Enligt försiktighetsprincipen i miljöbalken ska kemikalier förvaras på så sätt att risk för läckage till avlopp minimeras. Detta innebär i de allra flesta fall att kemikalier ska förvaras invallade.

Mer än hälften av verksamheterna hade brister i kemikaliehanteringen. Förutom brister i invallningen förekom bl a otillräckliga rutiner för omhändertagande av kemikaliespill och avsaknad av absorptionsmedel.

3.2 Förvaring av farligt avfall

Farligt avfall ska uppsamlas i separata kärl märkta med texten ”farligt avfall” och därefter omhändertas av transportör, godkänd av länsstyrelsen, som kör avfallet till en godkänd mottagare. Ungefär en femtedel av verksamheterna uppfyllde inte de krav som ställs på hantering av farligt avfall.

Brister som ofta förekom var felaktig förvaring och avsaknad av märkta, separata kärl.

3.2.1 Spillolja

Den spillolja som uppkom hos bilverkstäderna hanterades generellt riktigt genom att en godkänd transportör körde avfallet till en godkänd mottagare. Spilloljan hanterades ibland genom utnyttjande av ett slags utbytessystem. Detta innebär att när ny olja ska levereras omhändertas den gamla av transportören.

3.2.2 Slam från oljeavskiljare

Slammet från oljeavskiljaren är farligt avfall och ska transporteras av godkänd transportör. Av de verksamheter som hade skötselansvar över sin oljeavskiljare förekom i några fall bristfälliga rutiner. Man har i vissa fall inte kunnat visa vilken transportör man anlitat för tömning och transport av slammet från oljeavskiljaren.

3.3 Oljeavskiljare

En fåtal verksamheter saknade oljeavskiljare. I flera fall behövdes heller ingen oljeavskiljare p g a att golvvavlopp saknades eller att verksamheten inte motiverade det. De som saknade avskiljare men behöver det har åtgärdat problemet. Några verksamheter delade oljeavskiljare och då hade oftast fastighetsägaren skötselansvaret.

Några verksamhetsutövare visste inte om det fanns en oljeavskiljare eller inte. Av dessa har de flesta i efterhand meddelat att deras avlopp är kopplat till en oljeavskiljare.

En oljeavskiljare ska vara utrustad med såväl akustiskt som optiskt larm. Av de verksamheter som hade oljeavskiljare saknades larm hos åtta stycken.

4. Diskussion

Förhoppningen med att i början av tillsynskampanjen ta fram och sprida informationsmaterial och bjuda in till ett seminarium var att kunna få verksamhetsutövarna att genomföra eventuella åtgärder innan Miljöförvaltningen gjorde inspektioner.

Att intresset för seminariet var lågt kan bero på ett antal olika faktorer. En anledning kan vara att det är små verksamheter där det är svårt att komma ifrån. Det kan också vara så att verksamhetsutövarna inte förstår vikten av att uppfylla de krav som ställs enligt miljöbalken. I vissa fall hade informationen hamnat hos fel person.

Vid inspektionerna återkom en diskussion om transport av farligt avfall.

Verksamhetsutövarna ansåg att det fanns för få mottagningsstationer för farligt avfall inom kommunen. Många ansåg det orimligt med endast tre mottagningsstationer på stort avstånd från de centrala delarna av staden. De är hänvisade till Sörab Hagby återvinningsanläggning i Täby, SRV Sofielund i Huddinge samt Kovik Värmdö SAKAB.

Vid inspektionerna kunde konstateras att de flesta anmärkningarna berodde på otillräcklig invallning av kemiska produkter och farligt avfall. Det var också få verksamhetsutövare som hade hört talas om egenkontroll. En del har dock en pärm där man samlar viss dokumentation angående miljöfrågor. Inspektionerna tillsammans med den information som vi skickade ut om kemikaliehantering, farligt avfall och egenkontroll kan förhoppningsvis hjälpa till att höja kunskapsnivån.

5. Slutsatser

- Erfarenheterna från Södermalmskampanjen visade att det var stora svårigheter att få verksamhetsutövarna att delta i seminarierna men ett försök gjordes i alla fall i Ulvsunda. Trots att fördelarna med seminariet påpekades i den utskickade informationen och att lokal bokades i Ulvsunda industriområde så var intresset alltför svagt.
- Både när det gäller bilvårdsverksamheterna och verkstäderna så är kunskapen om vad egenkontroll innebär ganska dålig. Bristerna som finns när det gäller kemikaliehantering och farligt avfall visar att miljökunskapen saknas på många ställen.
- Det är viktigt att nå ut till små verksamheter med information i kombination med besök för att verkligen kunna åstadkomma förbättringar. Även om man hunnit läsa igenom den utskickade informationen har det visat sig att man inte tar den till sig förrän vid de diskussioner som uppstår vid inspektionerna.
- Det finns en önskan hos mindre verksamhetsutövare att kommunen ska underlätta hanteringen av farligt avfall. Det kan vara genom att öka antalet mottagningsstationer för farligt avfall inom kommunen eller införa en hämtningsservice i form av en lastbil som kör och hämtar in avfallet från respektive verksamhetsställe vid bestämda datum.

6. Sammanställning av brister

I tabellen redovisas de brister i hanteringen som konstaterades vid Miljöförvaltningens inspektioner. Kemikalier och farligt avfall ska förvaras så att inga utsläpp kan rinna ut i avloppet. Oljeavskiljare ska finnas om verksamheten motiverar det och om det finns golvavlopp i lokalen. Oljeavskiljaren ska ha ett optiskt och akustiskt larm. Hur allvarliga bristerna var framgår inte i tabellen.

Förvaltningen har efter inspektionen begärt in uppgifter från nästan samtliga verksamhetsutövare. Det kan t ex gälla kopia på faktura för senaste tömning av oljeavskiljare eller kopia på faktura för borttransport av farligt avfall. Detta redovisas inte som en brist i tabellen.

Företag	Bristande förvaring av kemikalier	Bristande förvaring av farligt avfall	Oljeavskiljare och/eller larm saknas
All-Galvan			
Andersson Business Jet AB	X	X	X
Arneson Pulls Entreprenad AB	X		
Avgassystemet			
Bjurkell Bil AB			
Björnligan	X	X	X
Bobbys Bilar	X	X	
Bromma K Bilservice	X	X	X
Bromma Air Maintenance	X	X	X
Calibra			
Class Car Sverige AB	X	X	
Diesel-Trim i Bromma AB	X		
Diamant Cars	X	X	X
Däcklogistik i Stockholm AB			
Engstrands Bil & Motor			
Euromaster	X		
H.H. Autocenter HB			
HA-BE Frakt AB	X	X	
Hyrpoolen Maskinuthyrning	X	X	X
Ingenjörbyrå Hillar Malm AB	X	X	
Kents Bilplåt AB			
KP Bilservice AB/A-Line Handels AB	X	X	X
Mobil Depån AB	X		
Mydata Automation			
Nissan Bil	X	X	
OK/Q8 Däckcenter Bromma		X	
Pan Trading	X	X	
Scanauto i Stockholm AB	X	X	
Svea Bilverkstad			
Sveaplans Bil Plåt & Lack AB			
Svenska Bil i Stockholm AB	X	X	
Svenska Motorcykel AB	X	X	
Trolle Scandinavian Motorcycles		X	
UJ Motors	X	X	
UPS			X
Volvo Truck Center	X		
SGB Finmekanik AB			